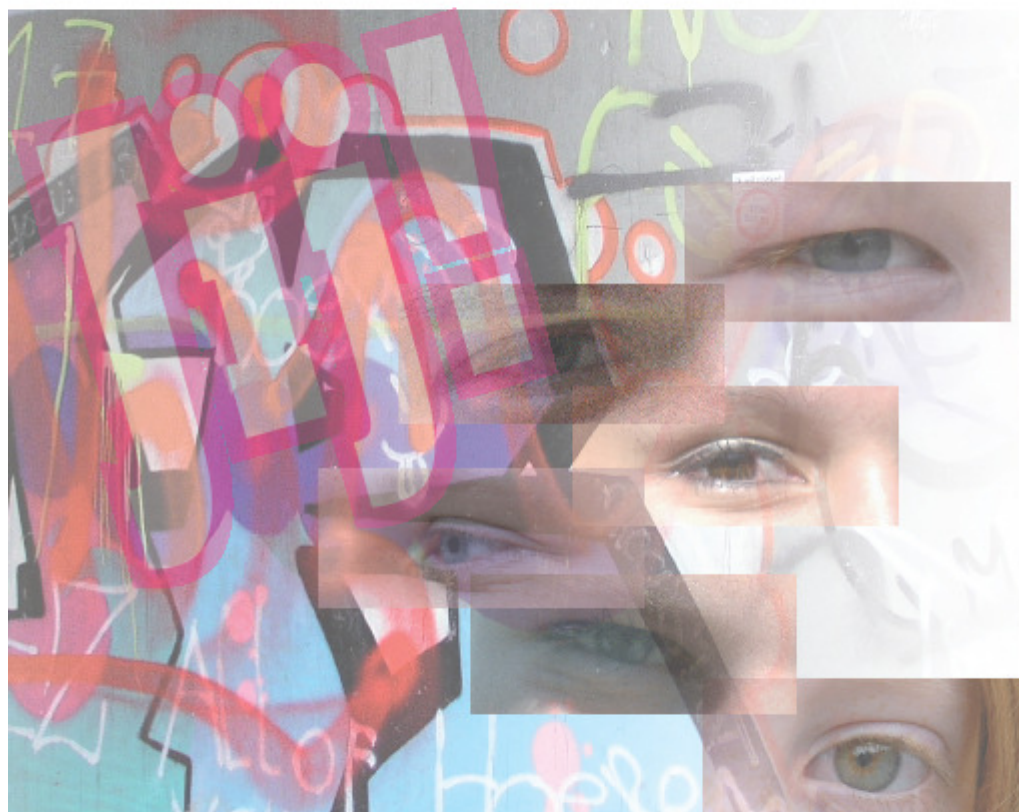

NOTA Integraal Jeugdbeleid gemeente Renkum

Deel 1: Beleid

Vastgesteld in de raad van 2 november 2011

Gemeente Renkum

Nota
Integraal jeugdbeleid
gemeente Renkum

Deel 1: beleid

Vastgesteld in de raad van 2 november 2011

Ontwikkeling van de nota

In februari 2009 heeft de gemeente Renkum de startnotitie jeugd- en jongerenbeleid vastgesteld waarbij is gekozen voor een integrale benadering van het jeugd- en jongerenbeleid.

Bij de betrokken partijen is, in de voorbereiding van deze startnotitie, geïnventariseerd welke voorzieningen nodig zijn in de gemeente Renkum en is de basis gelegd voor de visie en doelstellingen van het jeugd- en jongerenbeleid in Renkum.

Deze nota is de uitwerking van de startnotitie jeugd- en jongerenbeleid waarbij op dat moment in de startnotitie werd uitgegaan van de drie leefwerelden van jongeren: “Gezin & Zorg”, “Educatie & Werk” en “VrijeTijd & Veiligheid”. De voornemens en speerpunten uit deze drie leefwerelden zijn uiteindelijk uitgewerkt en vertaald in vier thema’s namelijk “Educatie en Talentontwikkeling”, “Ontmoeten en Meedoen”, “Gezond leven” en “Opvoeden en Jeugdzorg”. Daarbij is aansluiting gezocht bij het coalitieakkoord, de ontwikkeling van de Wmo en het kulturhusconcept.

Voor jongeren wordt een ‘speciale editie’ van de nota uitgebracht. Hierin wordt aan de hand van interviews met jongeren het beleid voor de komende jaren weergegeven.

Leeswijzer

De nota geeft het beleid van de gemeente Renkum weer met betrekking tot jeugd en jongeren. Deel 1 van de nota bevat het beleidsdeel. Deel 2 bestaat uit bijlagen waarin informatie uit de nota uitgebreider wordt weergegeven.

Het beleidsdeel start met een samenvatting van de beleidvoornemens.

Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding en het doel van de nota.

Hoofdstuk 2 geeft het wettelijk kader weer en de landelijke beleidsontwikkelingen die de komende jaren effect hebben op het gemeentelijk jeugd- en jongerenbeleid.

Hoofdstuk 3 geeft de visie weer van de gemeente op de ontwikkeling van de Renkumse samenleving en de positie van de gemeente daarbinnen.

Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van trends en feiten met betrekking tot jongeren.

Hoofdstuk 5 beschrijft op hoofdlijnen het huidige beleid, de voornemens en speerpunten op de thema’s educatie en talentontwikkeling, ontmoeten en meedoen, gezond leven, opvoeden en jeugdzorg.

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding en proces	6
1.2 Doel en doelgroep van het jeugdbeleid in de gemeente Renkum	6
2. Wettelijk beleidskader	7
2.1 Transitie/transformatie van de jeugdzorg	7
2.2 Welzijn Nieuwe Stijl	8
2.3 Overheveling van begeleiding vanuit de AWBZ naar de Wmo	8
2.4 Passend onderwijs	9
2.5 Wet werken naar vermogen	9
3. Positief jeugdbeleid Renkum	10
3.1 Visie.....	10
3.2 Hoofddoelstelling en doelstellingen	10
3.3 Uitgangspunten	11
3.4 Samenwerking	11
3.5 Regierol Gemeente Renkum	11
3.6 Monitoring van beleid	12
4. Trends en ontwikkelingen	13
4.1 Beeld van de huidige jeugd	13
4.2 Ouders en opvoeders	13
4.3 Landelijk onderzoek	13
4.4 Feiten en cijfers	14
4.5 Wat willen Renkumse jongeren.....	15
5. Van visie naar beleid en speerpunten	17
5.1 Educatie en talentontwikkeling	17
5.1.1 Wat doen wij om kennis en talentontwikkeling te bevorderen	17
5.1.2 Kunst, cultuur en sport	17
5.1.3 Onderwijs	17
5.1.4 Speerpunten.....	19
5.2 Ontmoeten en meedoen.....	19
5.2.1 Wat doen wij om ontmoeten en meedoen te bevorderen	19
5.2.2 Speel en ontmoetingsplekken in de wijken	20
5.2.3 Jongerenwerk	20
5.2.4 Verenigingen	20
5.2.5 Minimabeleid	21
5.2.6 Buitenschoolse opvang	21
5.2.7 Vrijwilligerswerk en maatschappelijke stage	21
5.2.8 Werken	21
5.2.9 Jongerenhuisvesting	22
5.2.10 Mobiliteit en veiligheid	22
5.2.11 Speerpunten.....	22
5.3 Gezond leven	23
5.3.1 Wat doen wij om gezond leven te bevorderen	23
5.3.2 Sport en bewegen	23
5.3.3 Gezonde voeding	23
5.3.4 Terugdringen alcohol en drugsgebruik.....	23

5.3.5	Speerpunten	23
5.4	Opvoeden en jeugdzorg	24
5.4.1	Wat doen wij om opvoeden en jeugdzorg te bevorderen.....	24
5.4.2	Centrum voor Jeugd en gezin en opvoedingsondersteuning ¹	24
5.4.3	Netwerkbenadering en casuïstieknetwerken	24
5.4.4	Opgroei-informatie en steun voor jongeren	25
5.4.5	Peuterspeelzalen en kinderdagopvang (voorschoolse voorzieningen)	25
5.4.6	Kwetsbare groepen jongeren	25
5.4.7	Veiligheidshuis	26
5.4.8	Speerpunten.....	26
	Bijlage. Verklaring afkortingen.....	27

¹ Projectplan Opvoedingsondersteuning “nieuwe stijl” in het Centrum voor jeugd en gezin van de gemeente Renkum

Samenvatting

Deze nota jeugd- en jongerenbeleid richt zich op de hele levensloop van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar. De nota is gebaseerd op een positief uitgangspunt: 85 procent van de jongeren maakt een gewone gezonde ontwikkeling door en ontwikkelt zijn talent. De jeugd van tegenwoordig is slim, snel en sociaal.

Het thema jeugd en jongeren raakt aan verschillende beleidsterreinen. Jeugdbeleid kent daardoor een groot bereik en is complex. Om jongeren de mogelijkheid te geven zich te ontplooien, te participeren en veilig op te groeien, is een samenhangend netwerk van maatregelen en voorzieningen noodzakelijk en is het dus van belang een integraal jeugdbeleid te voeren.

In deze nota worden in Hoofdstuk 5 vier overkoepelende thema's onderscheiden namelijk "Educatie en talentontwikkeling", "Ontmoeten en meedoen", "Gezond leven", "Opvoeden en jeugdzorg". De gemeente heeft de regie rol. Deze rol krijgt invulling doordat de gemeente faciliteert en er op let dat de verschillende schakels goed op elkaar aansluiten. Bijvoorbeeld doordat gesignaleerd wordt als een jongere problemen heeft, en er vervolgens voor wordt gezorgd dat hij/zij bij de juiste hulpverlenende instantie terecht komt.

Deze nota draagt bij aan de integraliteit van het jeugdbeleid en vindt voor een groot deel legitimatie in de verschillende prestatievelden van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Wet op de Jeugdzorg (Wjg) en de Wet Publieke Gezondheid (Wpg).

Om uitvoering te geven aan de beleidsuitgangspunten zijn speerpunten geformuleerd, deze zijn bij Hoofdstuk 5 uitgeschreven. De uitwerking van deze speerpunten krijgt een plek binnen de desbetreffende prestatievelden van de Wmo. In het vierjarig Wmo beleidskader en de beleidsnota's zoals bijvoorbeeld het lokaal gezondheidsbeleid en de sportnota wordt uitgewerkt welke doelen, activiteiten en resultaten gepland worden in de komende jaren. De verantwoording van deze uitwerking is opgenomen in de gemeentelijke beleidscyclus van begroting, jaarrekening en meerjarenbeleidsplan.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en proces

Integraal jeugdbeleid is beleid dat van invloed is op het leven van jongeren en hun ouders. In 1999 zijn voor het laatst door de gemeenteraad de kaders vastgesteld voor het jeugdbeleid in de gemeente Renkum in een specifieke jeugdnota. Vervolgens zijn de gemeentelijke kaders beschreven in de begroting die jaarlijks wordt geactualiseerd. De doelen die voor het jeugdbeleid van belang zijn, zijn onder meer opgenomen in de programmabegroting in programma 2 “Zorg, Educatie & maatschappelijke participatie”.

Het jeugdbeleid is continu in ontwikkeling. Vergeleken met de tijd waarin de laatste jeugdnota werd vastgesteld worden problemen nu eerder gesignaleerd en er is meer aandacht voor een gezonde leefstijl. Ook landelijke ontwikkelingen zijn van belang geweest voor het jeugdbeleid zoals bijvoorbeeld de Wmo wetgeving. Tevens heeft het rijk de opdracht voor de vorming van het Centrum Jeugd en Gezin bij de gemeente neergelegd.

Het integraal jeugdbeleid strekt zich uit over diverse beleidsterreinen. De gemeente is verantwoordelijk voor een aantal algemene voorzieningen zoals opvoedingsondersteuning, Centrum Jeugd en Gezin, speelvoorzieningen en peuterspeelzalen. Dwars door al die beleidsterreinen heen neemt de gemeente een specifieke plaats in als overheidslaag die verantwoordelijk is voor het lokaal preventief jeugdbeleid. Deze nota jeugd- en jongerenbeleid draagt bij aan de integraliteit van het jeugdbeleid. Omdat jeugdbeleid voor een groot gedeelte onder de Wmo prestatievelden en de Wet publieke gezondheid (Wpg) valt, zal dit beleid ook terug te vinden zijn in het Wmo beleidsplan en in verschillende relevante beleidsnota's, zoals de nota lokaal gezondheidsbeleid.

Met de sociale structuurvisie gemeente Renkum wordt op strategisch niveau richting gegeven aan de invulling van de diverse sociaal maatschappelijke beleidsonderdelen. In sommige gevallen is het beleid sectoraal gericht in andere gevallen is behoefte aan integraal beleid. Het jeugd- en jongerenbeleid vraagt om nadere strategische uitwerking en een integrale benadering. Deze nota jeugd- en jongerenbeleid is richtinggevend en biedt handvatten voor de praktische uitvoering, ofwel dient als kapstok voor de uitwerking van de speerpunten.

1.2 Doel en doelgroep van het jeugdbeleid in de gemeente Renkum

Jongeren moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en ook gewoon plezier hebben. Zo zijn ze goed voorbereid op de toekomst. De gemeente Renkum wil met het jeugdbeleid bijdragen aan een stimulerend opgroei- en ontwikkelingsklimaat voor jongeren.

De gemeente kiest voor een integrale benadering van het jeugdbeleid, dat wil zeggen: niet vanuit de verschillende sectoren afzonderlijk ontwikkeld en uitgevoerd, maar in onderlinge samenhang en afstemming.

De doelgroep van het jeugdbeleid zijn jongeren van 0- tot 23 jaar en hun ouders. De leeftijd van 23 jaar kan hierbij geen scherpe grens zijn. De gemeente is namelijk met de invoering van de Wet Investeren in Jongeren (WIJ), verantwoordelijk voor de arbeidstoeleiding van jongeren tot 27 jaar.

2. Wettelijk beleidskader

Bij het tot stand komen van de beleidsnota integraal jeugdbeleid zijn er diverse wetten en bestuurlijke akkoorden die kadergevend zijn voor het gemeentelijk integraal jeugdbeleid zoals bijvoorbeeld:

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Wet publieke gezondheid (Wpg)
- Wet op de Jeugdzorg
- Wet Primair Onderwijs (Wpo)
- Wet Voortgezet Onderwijs
- Wet Expertisecentra
- Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS)
- Bestuursakkoord Niemand de deur uit.
- Operatie Jong
- Bestuursakkoord verduidelijking gemeentelijke taken opvoed-, opgroei- en gezinsondersteuning (Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG))
- Wet participatiebudget
- Wet Investering in Jongeren (WIJ)
- Wet Arbeidsongeschiktheid Jongeren (WAJONG)

Daarnaast zijn er landelijke ontwikkelingen die de komende periode grote invloed zullen hebben. Hieronder in het kort de verwachte ontwikkelingen en de gevolgen hiervan op het gemeentelijk beleid.

2.1 Transitie/transformatie van de jeugdzorg

Al vele jaren is er, ondanks wijzigingen en aanpassingen, kritiek op de uitvoering van jeugdzorg in Nederland (zie evaluatie Wet op de jeugdzorg “De maatregelen missen de samenhang: een visie is nodig”). Door gemeenten behalve de verantwoordelijkheid voor preventie ook de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg te geven, wordt de aansluiting van de zorg op de vraag van de jongere en het gezin verbeterd. De Wet op de Jeugdzorg wordt daarvoor aangepast. In deze wet wordt geregeld dat alle jeugdzorg overgedragen wordt aan de gemeenten. De wet moet ingaan in de periode 2014-2016. Op 1 januari 2014 gaat de eenvoudige ambulante provinciale jeugdzorg over naar de gemeenten. In 2016 gaat de specialistische provinciale jeugdzorg: jeugdbescherming, advies- en meldpunt kindermishandeling etc over. Aanvullend gaan in 2016 ook de licht verstandelijk gehandicapten-jeugd (LVG-jeugd), geestelijke gezondheids zorg (GGZ)- en gesloten jeugdzorg over naar de gemeenten. Op dit moment is er nog geen wettelijk kader.

Met het verkrijgen van de verantwoordelijkheid voor het aanbod van alle hulp en zorg voor jongeren, staan de gemeenten voor de opgave om nog scherper beleid te voeren op de kwaliteit van de leefomgeving van jongeren en de opbouw van een samenhangende zorgstructuur(vangnet). Als gemeente nemen wij in dit proces de regie waarbij het uitgangspunt is dat wij lokaal doen wat lokaal kan, maar uiteraard met de regiogemeenten afstemmen over zaken die beter op regionaal niveau opgepakt kunnen worden.

In de decentralisatie van de jeugdzorg komt het idee van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid dat centraal staat in de Wmo terug.

Uit de factsheet CJG en jeugdzorg van de VNG:

“Een nieuw inzicht is dat we nog veel meer kunnen inzetten op het versterken van de opvoeding en dat we af moeten van *zorg overnemen*. Dat er nog veel meer gewerkt kan worden aan het herstel van het gewone leven, aan het versterken van eigen kracht en autonomie van jeugdigen en hun ouders. Dat vraagt om een ander denken en anders handelen, dat betekent niet alleen een transitie maar is een transformatie.”

In het hele proces van decentralisatie speelt het Centrum voor Jeugd en Gezin natuurlijk een cruciale rol. Met de komst van de CJG's is de basis gelegd voor de transformatie van de Jeugdzorg.

Hetgeen er nu is in de gemeente Renkum, is een goede basis en voedingsbodem om invulling te geven aan de lokale jeugdzorg.

Vanuit de regierol zullen wij ook zorgen voor aansluiting met de ontwikkelingen op andere gemeentelijke beleidsterreinen zoals de overheveling AWBZ-begeleiding, 'de kanteling' van de Wmo en 'welzijn nieuwe stijl'. De aansluiting met 'passend onderwijs' is een speciaal aandachtspunt.

2.2 Welzijn Nieuwe Stijl

Het landelijke programma Welzijn nieuwe stijl is door het Ministerie van VWS, de VNG en de MO Groep welzijn en maatschappelijke ondersteuning in het leven geroepen.

In Welzijn Nieuwe Stijl staan vroegtijdig en preventief ingrijpen en de eigen kracht en de participatie van burgers en gemeenschappen voorop. Welzijn Nieuwe Stijl leidt er toe dat de vraag naar duurdere voorzieningen wordt uitgesteld en er efficiëntere ondersteuning geboden wordt.

Dit kan door meer collectieve arrangementen aan te bieden. Het welzijnswerk is gericht op het versterken van het zelfregelend vermogen van de burger en het betrekken van de eigen sociale omgeving bij de ondersteuning. Meer efficiëntie ontstaat ook als de aanbieders van maatschappelijke ondersteuning en de aanbieders van bijvoorbeeld zorg meer samenwerken.

Deze veranderde manier van denken en doen wordt "de kanteling" genoemd. Met het begrip "de kanteling" wordt een nieuwe invulling aan het compensatiebeginsel in de Wmo gegeven, waarbij gemeente en burger met elkaar in gesprek gaan om te bepalen wat een passende oplossing is voor het probleem dat iemand ondervindt in zijn deelname aan de maatschappij. Trefwoorden daarbij zijn: eigen kracht, vraaggericht, een oplossing op maat en dichtbij.

2.3 Overheveling van begeleiding vanuit de AWBZ naar de Wmo

Het rijk heeft het voornemen de functiebegeleiding van de AWBZ vanaf 2013, in stappen over te hevelen naar de Wmo. De functiebegeleiding sluit aan bij de verantwoordelijkheid die gemeenten in het kader van de Wmo hebben om ondersteuning te bieden aan mensen die een beperking ondervinden in het participeren. Het kabinet is van mening dat de functie begeleiding het best dicht bij de cliënt geregeld kan worden. De gemeenten staan dichtbij de cliënt en kunnen dus meer maatwerk leveren.

In de jeugdzorg wordt ook gebruik gemaakt van de functiebegeleiding. Uiterlijk per 1 januari 2016 worden alle voorzieningen voor jeugdzorg die nu nog onder de AWBZ vallen, overgeheveld naar de Wmo. De extramurale begeleiding voor jeugd wordt budgettair betrokken bij de decentralisatie van de functie begeleiding. Inhoudelijk zullen de gelden voor de extramurale begeleiding voor jeugd te zijner tijd deel uitmaken van het nieuwe wettelijke kader Jeugd.

Verder onderzoekt het kabinet hoe vanaf 1 januari 2013 de toegang tot de AWBZ kan worden beperkt voor mensen met een IQ tussen de 70 en 85 (zwakbegaafden). Het kabinet wil dat de zorg voor deze mensen dichtbij en meer vanuit het eigen sociale netwerk wordt georganiseerd. De aanname is dat met dergelijke steun een deel van deze groep cliënten zonder begeleiding kan deelnemen aan de maatschappij.

2.4 Passend onderwijs

Onder de noemer 'Passend onderwijs' wordt al enkele jaren door scholen en schoolbesturen gewerkt aan onderwijs dat aansluit bij de mogelijkheden en talenten van elke leerling.

'Passend onderwijs houdt in dat elk kind onderwijs krijgt dat het beste bij zijn of haar talenten en beperkingen past', zo wordt op de website van het ministerie van OCW aangegeven. Ook de kinderen met een stoornis, ernstige ziekte of handicap moeten met extra hulp op een reguliere school geplaatst kunnen worden en wanneer dat niet mogelijk is, op een school voor speciaal onderwijs. Hiermee moet voorkomen worden dat een leerling thuiszit omdat hij/zij op school is vastgelopen of het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie. Per 1 augustus 2013 wordt in dit kader de zorgplicht voor het onderwijs ingevoerd.

De gemeenten krijgen binnen het kader van integraal jeugdbeleid de regie op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorgpartners.

Gemeenten moeten met schoolbesturen afspraken maken over thuiszitters/VSV, zorgstructuren en ZAT's, procedures schorsing en verwijdering, registratieafspraken tussen school en leerplichtambtenaar en arbeidstoeleiding. Schoolbesturen hebben een zorgplicht en moeten in regionaal verband een zorgplan opstellen.

2.5 Wet werken naar vermogen

De regering wil per januari 2013 ingrijpende maatregelen op het gebied van de sociale zekerheid doorvoeren die moeten voorkomen dat mensen afhankelijk worden gemaakt van een uitkering. In het regeerakkoord staat onder meer dat er een wettelijke plicht tot tegenprestatie naar vermogen moet komen voor mensen die in de bijstand zijn gekomen. Daarnaast wil het kabinet toe naar een regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt, die de WWB, WIJ, Wajong en Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) hervormt. De regeling wordt de Wet werken naar vermogen genoemd. De re-integratie van de Wajong wordt niet langer uitgevoerd door het UWV, maar de taken worden overgeheveld naar gemeenten die de uitvoering van deze regeling voor hun rekening moeten nemen. Gemeenten moeten meer mensen laten participeren, budgetten gericht en effectiever inzetten om de bezuinigingen op de verschillende budgetten op te kunnen vangen. Voor jongeren die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, blijft de Wajong bestaan.

3. Positief jeugdbeleid Renkum

3.1 Visie

Nederlandse jongeren, die behoren tot de gelukkigste van de wereld, zijn over het algemeen tevreden over de opvoeding door hun ouders. Voorheen benadrukten wij in het jeugdbeleid vaak het aanpakken van problemen ons nieuwe jeugdbeleid is opgesteld vanuit een positieve benadering. Ieder kind heeft talenten en het is belangrijk om die te helpen ontplooiën. Dat bepaalt hoe de Renkumse samenleving er in de toekomst uitziet.

Ons positief jeugdbeleid is preventiegericht en sluit aan bij onze Wmo-visie. In het gemeentelijk Wmo-beleid is die als volgt verwoord: 'de gemeente wil dat verantwoordelijkheid meer en meer bij de burger komt te liggen. De gemeente wil de initiator en facilitator zijn van initiatieven die leiden tot meedoen. De gemeente gaat er vanuit dat de burger op termijn steeds meer eigen stuurman zal zijn, al dan niet in georganiseerde verbanden. De gemeente is alleen nodig om de zelfredzaamheid en participatie te faciliteren zodat sociale verbanden kunnen bestaan'.

Ook in het jeugdbeleid gaan wij uit van de kracht van jongeren en hun opvoeders, maar wel gebaseerd op realistische verwachtingen. Wij zetten in op een goed opgroei- en ontwikkelklimaat en stimuleren en ondersteunen de normale ontwikkeling van de jongeren.

Een goed opgroei- en ontwikkelklimaat gevormd door algemene basisvoorzieningen voor jongeren, voorzieningen die de ontwikkeling van jongeren stimuleren en daarnaast basisbegeleiding voor opvoeders en jongeren. Ontwikkeling en leren is een belangrijk gegeven in het jeugdbeleid. Niet alleen jongeren leren maar ook ouders, mede-opvoeders en beleidsmakers. Wij denken niet meer in doelgroepen en regelingen, maar kijken naar de vraag waarbij wij ons richten op jongeren van 0-23 jaar. Educatie en talentontwikkeling, ontmoeten en meedoen, gezond leven, opvoeden en jeugdzorg hanteren wij daarbij als overkoepelde thema's.

3.2 Hoofddoelstelling en doelstellingen

De uitwerking van onze visie vindt zijn neerslag in de doelen die wij onszelf stellen waarbij de hoofddoelstelling als volgt is geformuleerd:

'het bieden van kansen, mogelijkheden en ondersteuning zodat jongeren in de gemeente zich op een gezonde en veilige wijze kunnen ontwikkelen, waardoor zij uiteindelijk passend bij hun mogelijkheden op een zelfstandige en volwaardige wijze kunnen deelnemen aan de samenleving'.

Vanuit deze hoofddoelstelling volgen de sub-doelstellingen:

- Wij stimuleren dat jongeren hun talenten ontwikkelen en op hun niveau bijdragen aan de samenleving.
- Wij stimuleren dat jongeren medeverantwoordelijkheid dragen voor activiteiten voor jongeren, maar ook door vrijwilligerswerk te doen voor anderen.
- Wij stimuleren zelfredzaamheid en faciliteren advies en ondersteuning om de opvoedingskwaliteit te verbeteren en de draagkracht te vergroten. Door een goed opgroei- en ontwikkelklimaat te bevorderen willen wij voorkomen dat zwaardere zorg nodig is.
- Wij werken samen met de jongeren, ouders en burgers, professionals en vrijwilligers jeugdvoorzieningen zoals: kinderopvang buitenschoolse opvang, jongerenwerk, sport-en cultuurverenigingen, zorgorganisaties en onderwijs.

3.3 Uitgangspunten

Wij leggen de nadruk op het creëren van mogelijkheden en kansen, op een gezonde positieve opvoeding, een succesvolle schoolloopbaan, zicht op werk, talentontwikkeling en actief participeren in de samenleving. De gemeente neemt de regierol: zij verbindt, stimuleert en faciliteert. Om goed invulling aan het jeugdbeleid te geven moet de vraag in beeld zijn; inzicht in die vraag is voor ons leidraad bij het maken van uitvoeringsafspraken met instellingen.

Wij bieden professionals de ruimte om slagvaardig op te treden binnen de daarvoor gestelde kaders van:

- integraal en resultaat gericht werken
- gericht zijn op de vraag achter de vraag,
- de eigen kracht van jongeren en gezin,
- doordachte balans van formele en informele hulp/zorg,
- doordachte balans van collectief en individueel,
- wijk- en buurtgericht werken.

3.4 Samenwerking

De gemeente heeft de bestuurlijke regie op het jeugdbeleid en werkt bij de invulling en uitvoering van het beleid nauw samen met de betrokken partijen. Dat betekent zowel bestuurlijke samenwerking als samenwerking bij de uitvoering. Over de invulling van die samenwerking maken wij afspraken met de betrokken partijen op de desbetreffende onderdelen.

Betrokken partijen en verdeling van de rollen:

- gemeente als regievoeder stelt de kaders, bewaakt het proces, let op de kwaliteit, evaluleert de voortgang en stuurt op het eindresultaat.
- instellingen worden ingeschakeld als aanbieders van dienstverlening en onderdeel van de lokale sociale infrastructuur
- professionals worden ingezet als uitvoerders van dienstverlening en schakel naar moeilijk bereikbare groepen

Doelgroep van het beleidsveld zijn:

- ouders en opvoeders
- burgers en medeopvoeders
- de jongeren zelf natuurlijk!

3.5 Regierol gemeente

De gemeentelijke voert op verschillende niveaus regie. Vanuit de bestuurlijke regierol is de gemeente verantwoordelijk voor de algemene basisvoorzieningen voor jongeren: de voorzieningen die de ontwikkeling van jongeren stimuleren, en de basisbegeleiding en zorg voor opvoeders en jongeren. De rol van (faciliterende) regisseur houdt ook in dat de gemeente niet eenzijdig maatregelen oplegt of doorvoert, maar dat ze in een netwerk van verschillende actoren opereert en daarin probeert te sturen. Daarvoor werken wij met de betrokken partijen aan een gezamenlijke probleemdefinitie, een gerichte en effectieve aanpak en heldere afspraken over rolverdeling en eindverantwoordelijkheid.

In onze regierol:

- raadplegen wij betrokkenen bij beleidsvorming
- scheppen wij ruimte voor uitvoering
- stimuleren, faciliteren, initiëren wij netwerkvorming
- maken wij werkbare afspraken samen met partijen (welzijn nieuwe stijl)
- stellen wij de zorg van de betreffende jongeren en hun opvoeders centraal

In het voeren van de regie en bij het afspraken maken met partners staat niet het professionele aanbod centraal, maar de brede opvoedcontext vanuit de vraag van jeugdigen en hun opvoeders. Daarbij zetten wij in op collectieve voorzieningen en pas wanneer dat niet voldoende is op individuele voorzieningen

3.6 Monitoring van beleid

Wij vinden het belangrijk om samen met de partners, burgers en instellingen het beleid te ontwikkelen maar ook om periodiek in beeld te brengen in hoeverre het beleid succesvol is.

Hiervoor formuleren wij resultaatindicatoren op basis waarvan wij kunnen vaststellen of met het gevoerde beleid de doelen worden gehaald. Uit de diverse monitors waaraan de gemeente deelneemt of die zij zelf uitvoert worden de gegevens verkregen om dit te beoordelen.

Monitor gegevens die wij gebruiken zijn onder andere:

- Deelname landelijke VVE monitoring;
- Inspectierapporten kwaliteit VVE;
- Inspectierapport kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen;
- Gelderse Sportmonitor;
- CJG-monitor;
- Emovo;
- Dorpspiegel;
- Jaarverslag leerplicht;
- Aantal jeugdleden van sportverenigingen, culturele organisaties.

4. Trends en ontwikkelingen

4.1 Beeld² van de huidige jeugd

De jongeren van nu zijn positief ingesteld. Soms worden jongeren in publicaties gekwalificeerd als zorgeloos en oppervlakkig, andere publicisten vinden dat een misvatting. Zij vinden de generatie van na 1988 slimmer, sneller en socialer dan de generaties voor hen. Naar hun mening staan jongeren van 12 tot en met 23 jaar anders in het leven dan de voorgaande generaties. Ze zijn opgegroeid in een klimaat van groei, vooruitgang en welvaart. Over het geheel genomen hebben jongeren van nu een beter inzicht hoe dingen werken: niet alleen in technische zin, maar ook in economisch, psychologisch en sociaal opzicht. Ze gaan af op hun intuïtie en laten zich geen knollen voor citroenen verkopen. Maar daarnaast zijn de schadelijke gevolgen van een collectieve onverantwoordelijkheid zichtbaar, zoals obesitas, alcoholmisbruik, schooluitval, schulden en publieke agressie.

De jongeren van nu zijn geboren en opgegroeid in de digitale informatiemaatschappij. Volgens diverse auteurs voelen jongeren van de 21ste eeuw zich thuis in het 24/7 informatie- en communicatietijdperk: ze kunnen complexe materie aan, ze onderzoeken, ze netwerken via sociale media en respecteren authenticiteit en oprechtheid. Onderzoeken tonen echter ook aan dat jongeren voor vragen veelvuldig gebruik maken van hulpmiddelen als Google in plaats van hierover eerst zelf na te denken. Verder missen veel jongeren de referentie en levenservaring om informatie van internet op waarde te schatten. Ook wordt er op gewezen dat niet alle jongeren goed kunnen omgaan met de snelle informatiestromen. Men wijst er in dit verband ook wel eens op dat dit de kloof tussen de lagere en hogere opgeleiden kan vergroten.

4.2 Ouders en opvoeders

Uit het opvoeddebat van 22 maart 2011, georganiseerd door het CJG Renkum, komt naar voren dat ouders de opvoeding tegenwoordig vanwege allerlei maatschappelijke invloeden, vaak als lastiger ervaren dan vroeger. Ouders lopen niet zo gemakkelijk bij een ander binnen met een opvoedingsvraag en buurtgenoten letten niet meer vanzelfsprekend op elkaars kinderen.

Bureau Motivaction, een onderzoeksbureau dat vaak in opdracht van het ministerie onderzoek doet op het sociale terrein, geeft in zijn rapport 'de grenzeloze generatie' als belangrijkste kenmerken van de ouders van nu:

- ouders hebben het beste met hun kinderen voor en zijn bezorgd;
- ouders leren kinderen voor zichzelf op te komen;
- ouders zijn niet streng en hebben te weinig tijd.

4.3 Landelijk onderzoek

In 2010 heeft Jong en goed/NJR³ in het kader van de Europese Structurele Dialoog⁴ ruim 1 000 Nederlandse jongeren gevraagd naar hun ervaringen en ideeën met betrekking tot onderwijs, werkgelegenheid, jongerenwerk en participatie. Zij spraken met VMBO'ers, studenten, brugklassers, eindexamenkandidaten, stedelingen, zwerfjongeren, multiculti-klassen, jongeren in kleine gemeenten en op het platteland.

Elke groep had haar eigen aandachtspunten, maar er is onder jongeren grote overeenstemming over waar zij tegen aan lopen en wat zij graag verbeterd zouden zien of zelf willen verbeteren.

² Schets van wat zoal gezegd wordt in recente literatuur over jongeren

³ Nederlandse JeugdRaad

⁴ De Structurele Dialoog wordt in alle lidstaten van de Europese Unie gehouden en heeft als doe/om een constante dialoog tussen jongeren en beleidsmakers over Europees Jeugdbeleid aan te gaan

Een samenvatting van hun bevindingen:

- Jongeren geven aan op een informele manier aan de slag te willen met hun talenten. Veel jongeren zijn echter niet bekend met de mogelijkheden en voordelen van vrijwilligers- en jongerenwerk of (h)erkennen deze ervaringen niet als waardevol voor hun persoonlijke ontwikkeling en voor hun CV.
- Jongeren geven aan dat zij graag meer persoonlijke informatie en begeleiding willen hebben bij de oriëntatie op carrièremogelijkheden.
- Veel jongeren geven aan dat zij op school en daar buiten graag meer aandacht willen voor het aanleren van praktische en sociale vaardigheden.
- Veel jongeren geven aan graag een tijdje in het buitenland te willen studeren, werken of stage te lopen. Daarbij geeft een aantal jongeren ook aan niet goed te weten hoe dit aan te pakken.
- Nederlandse jongeren vinden het jammer dat ondernemerschap onderbelicht is op scholen en universiteiten, omdat een eigen bedrijf beginnen nu of in de toekomst in trek is bij veel jonge mensen.
- Scholen en gemeenten zouden voor meer momenten van ontmoeting en uitwisseling tussen jongeren met verschillende achtergrond moeten organiseren, bijvoorbeeld tijdens een klassenruil of in een jongerenhonk.
- Jongeren zien de voordelen van hun levensfase en denken dat zij veel toe kunnen voegen, ook als werknemer in een bedrijf: Jongeren zijn echter bang dat bedrijven en werkgevers deze toegevoegde waarde van jongeren minder goed inzien.

4.4 Feiten en cijfers

Om vast te stellen hoe het gaat met de jeugd in Nederland is er landelijk een Jeugdmonitor⁵ ontwikkeld. De jeugdmonitor geeft een beeld van de Nederlandse jeugd maar rapporteert ook op gemeentelijk, regionaal en provinciaal niveau. Hieronder zijn enkele Renkumse feiten uitgelicht en op enkele punten vergeleken met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM regio).⁶

Uit de monitor komt naar voren dat het goed gaat met de Nederlandse jeugd en zeker ook met de Renkumse jeugd. (zie bijlage 1)

- Het aantal jongeren van 0 tot 25 jaar is tussen 2000 en 2010 afgenomen. De 'groene druk' is tussen 2000 en 2010 toegenomen.
- Het aandeel kinderen dat in de Gemeente Renkum betrokken is bij een echtscheiding, is gemiddeld hoger dan in de VGGM regio
- Het aandeel jongeren dat woont in een bijstandsgezin en het aandeel jongeren dat het risico loopt om in armoede op te groeien is lager dan gemiddeld in de VGGM regio.
- Het percentage zuigelingen dat gebruik maakt van preventieve gezondheidszorg, ligt iets lager dan het landelijke gemiddelde, maar hoger dan in de VGGM regio.
- Het aandeel kinderen in het basisonderwijs dat behoort tot de groep achterstandsleerlingen met een gewicht van 0,3 en het aantal achterstandsleerling met een gewicht van 1,2, is lager dan gemiddeld in de VGGM regio.
- Tussen 2005 en 2009 is het aantal scholieren in het basisonderwijs afgenomen. Het aantal scholieren in het voorgezet onderwijs, middelbaar- en hoger onderwijs nam toe.
- In Renkum volgen in vergelijking met de VGGM regio meer leerlingen een vwo opleiding en volgen minder jongeren een opleiding aan het vmbo.
- Het aantal voortijdige schoolverlaters is de laatste vier jaar afgenomen.
- Het aantal jongeren tussen de 15 en 23 jaar dat in 2010 als werkzoekend ingeschreven stond bij het UWV, is gelijk aan VGGM regio.
- Het aandeel jongeren met een WW of WWB uitkering ligt boven het niveau van de VGGM regio.
- Renkum heeft relatief veel jongeren met een Wajong uitkering onder andere door huisvesting van jongeren gekoppeld aan een instelling op het gebied van gezondheid. Verderop in de nota worden de afwijkingen met betrekking tot het gebruik van de preventieve gezondheidszorg en het aantal jongeren met een Wajong uitkering nader toegelicht.

⁵ Bron: Databank jeugd en gezin, CBS bevolkingsstatistiek, bewerking ABF Research

⁶ Zie bijlage 1.

4.5 Wat willen Renkumse jongeren?

In landelijke onderzoeken wordt door de overgrote meerderheid van de jongeren aangegeven dat het goed met hen gaat. Ze zijn gelukkig en tevreden over hun situatie. Met enkele Renkumse jongeren is tijdens een zogenaamd “pizza-overleg” gepraat aan de hand van thema’s als: gezond leven, iets voor een ander doen, elkaar ontmoeten, als je ergens mee zit. Een “pizza-overleg” is door Renkum in het kader van jongerenparticipatie gekozen als middel om vorm te geven aan inspraak van jongeren. Om een indruk van het “pizza-overleg” te geven volgt hieronder een samenvatting van de gesprekken.

Gezond leven

Bij gezond leven denken jongeren aan: sport, goed eten, welzijn, ontspanning, meditatie, gelukkig zijn, minder roken, buiten zijn, geen stress, slapen, minder alcohol gebruiken, minder zoetstoffen gebruiken, minder vet gebruiken, tevreden zijn, gewichtsbeheersing, hygiëne.

In het gesprek geven jongeren aan dat gelukkig zijn het belangrijkste is. Van sport kun je gelukkig worden. Zij zien stress als een belangrijke oorzaak om te gaan roken. Zij denken dat voorlichting over gezonde voeding niet helpt als je zelf je eetgewoonten niet wilt veranderen: en een gezonde kantine is goed maar als je vet wilt eten doe je het toch!

Dat betekent niet dat zij acties om gezond leven te stimuleren onzin vinden. Ideeën die zij opperen zijn:

- Sportverenigingen zouden zich meer kunnen profileren richting jongeren en een aantrekkelijk aanbod met en voor jongeren ontwikkelen.
- Misschien heeft al dan niet sporten met de opvoeding te maken en zou je daar dus aandacht aan moeten besteden.
- Huiswerk zou beter gedoseerd moeten worden, waardoor jongeren ook tijd hebben om te sporten. Je zou huiswerk maken aan de schooltijd moeten verbinden. Als je dan om 17.00 uur uit school komt ben je ook echt vrij.
- Als het aanbod in bijvoorbeeld schoolkantines verandert kiezen jongeren wel voor gezond. De prijs voor gezond eten moet dan niet hoger zijn dan die voor niet gezonde snacks.
- De afstand tussen school en bijvoorbeeld een winkelcentrum bepaalt ook wat leerlingen eten als lunch. Een verbod voor leerlingen van klas 1 en 2 om het schoolplein tijdens de lunch te verlaten zou kunnen helpen om ze gezond te laten kiezen.

Iets voor een ander doen

Bij iets voor een ander doen denken jongeren aan: gunst, uit liefde, er samen beter van worden, is fijn, geeft voldoening, wordt er zelf gelukkig van, er niets voor terugkrijgen.

Jongeren vinden iets doen voor anderen belangrijk, maar vinden ook dat zij weinig tijd hebben voor vrijwilligerswerk. Vrijwilligerswerk zien zij als iets voor oudere mensen met een baan. Als ze tijd hebben willen ze liever betaald werken. Een keer een klusje doen voor familie of burens (informele hulp) zien zij niet als vrijwilligerswerk, dat doe je gewoon. Zij zouden wel vrijwilligerswerk willen doen als het iets kleins (kortdurend) is. Dan moet er wel een plek zijn waar je kunt zien wat je zou kunnen doen.

Maatschappelijke stage vinden ze een goed idee. Zij ervaren maatschappelijke stage als oriëntatie op onbekende activiteiten of leefwerelden. Belangrijk is ook dat zij er tijd voor krijgen binnen hun opleiding. Maatschappelijke stagiaires moeten dan wel iets aardigs te doen krijgen, niet alleen de rotklussen.

Om jongeren meer te betrekken bij vrijwilligerswerk geven zij de volgende suggesties:

- geef meer voorlichting over mogelijkheden voor vrijwilligerswerk of maatschappelijke stages;
- sportverenigingen moeten meer op vraag en mogelijkheden van jongeren gerichte vrijwilligersmogelijkheden bieden.

Elkaar ontmoeten

Bij elkaar ontmoeten denken jongeren aan: JOP, jongerenwerk, uitgaan, hangen, chillen, sport, jongerencentrum, verjaardagen, school, activiteiten, scouting, evenementen, bijeenkomsten, gezelligheid. Gebruik van sociale media is volgens de jongeren géén ontmoeten: via de sociale media spreek je af om elkaar te ontmoeten. Je ontmoet bij voorkeur jongeren die zijn zo als jij, maar bij grote evenementen is dat niet belangrijk. Gevraagd naar de bestaande ontmoetingsmogelijkheden geven zij aan geen ontmoetingsmogelijkheden te missen en tevreden te zijn met de mogelijkheden die er zijn. Wel missen zij informele sportplekken en zijn van mening dat de reclame voor activiteiten en evenementen beter kan.

Als je ergens mee zit

Als je ergens mee zit vinden de jongeren iemand die luistert het belangrijkste. Een vriendin, moeder of bekende komen daar het eerst voor in aanmerking. Naar hun mening ga je niet zo gauw met je problemen naar iemand op school, maar als je dat toch doet vinden zij het geen probleem om via de mentor een afspraak te maken met een vertrouwenspersoon.

Een vertrouwenspersoon moet goed kunnen luisteren en niet meteen met hulp of advies aankomen.

Vertrouwen hebben in de persoon waar je naar toe gaat en vertrouwdheid vinden zij belangrijk: je wilt niet naast je probleem ook je hele levensverhaal nog eens vertellen.

Zij geven aan te weten waar ze heen moeten als ze vragen of problemen hebben. Afhankelijk van het probleem zoeken zij iemand die kan luisteren, helpen of adviseren. Ook via internet je probleem of vraag neerleggen vinden zij prima. Voordeel daarvan is dat je dan anoniem blijft en dat je dat bijvoorbeeld vanuit je kamer doen kan doen.

5. Van visie naar beleid en speerpunten

Wij willen dat jongeren opgroeien tot verantwoordelijke burgers die hun talenten inzetten voor hun eigen toekomst en voor die van anderen. Vanuit wat nodig is voor jongeren om gezond op te groeien en hun talenten te ontwikkelen, kijken wij naar de voorzieningen die er in de gemeente Renkum zijn en de richting die wij willen inslaan. Bijvoorbeeld het versterken van het jongerenwerk, verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving of het realiseren van goede opvoedingsondersteuning. Wij doen dat aan de hand van vier overkoepelende thema's: educatie en talentontwikkeling, ontmoeten en meedoen, gezond leven, opvoeden en jeugdzorg.

De speerpunten zijn geformuleerd aan de hand van de vier genoemde thema's in relatie met het coalitieakkoord 2010-2014 en het gemeentelijk Meerjarenbeleidsplan 2011-2015. De uitwerking van deze speerpunten, zullen met een SMART formulering, een plek krijgen binnen de desbetreffende prestatievelden van de Wmo. In het vierjarig Wmo beleidskader en de beleidsnota's zoals bijvoorbeeld het lokaal gezondheidsbeleid en de sportnota wordt uitgewerkt welke doelen, activiteiten en resultaten gepland worden in de komende jaren.

De werkwijze wordt mede bepaald door "de kanteling", van aanbodgericht naar vraaggericht waarbij de trefwoorden zijn: eigen kracht, vraaggericht en een oplossing op maat en dichtbij.

De verantwoording over de uitvoering van het integraal jeugd- en jongerenbeleid wordt afgelegd in de gemeentelijke beleidscyclus van begroting, jaarrekening en meerjarenbeleidsplan.

5.1. Educatie en talentontwikkeling

Talenten zijn mogelijkheden die jongeren hebben om zich in een samenleving te kunnen ontwikkelen en zich als individu te onderscheiden. Door de ontwikkeling van hun talenten wordt het zelfbeeld van jongeren versterkt en hun horizon verbreed. Het is in het belang van jongeren en van de maatschappij om de aanwezige talenten aan te spreken en te ontwikkelen.

5.1.1 *Wat doen wij om kennis en talentontwikkeling te bevorderen*

Met het jeugdbeleid willen wij bijdragen aan de ontwikkelingskansen van jongeren. Dat doen wij door samen met de betrokken partijen een onderwijsinfrastructuur neer te zetten en in te zetten op het voorkomen en opheffen van achterstanden of belemmeringen.

5.1.2 *Kunst, cultuur en sport*

Kunst, cultuur en sport dragen bij aan de participatie en ontwikkeling van jongeren. Wij vinden het dan ook belangrijk dat jongeren kennismaken met kunst- en cultuuruitingen en sportactiviteiten, maar ook zelf actief deelnemen. Wij stimuleren de deelname aan sport en culturele activiteiten door jongeren door middel van collectieve en individueel gerichte maatregelen.

Wij stimuleren en faciliteren verenigingen en instellingen om mogelijke belemmeringen voor jongeren om deel te kunnen nemen aan activiteiten weg te nemen.

Met het onderwijs, maatschappelijke en private organisaties en verenigingen werken wij aan de realisatie van een passend aanbod. Wij ondersteunen binnenschoolse cultuureducatie door middel van het "Cultuurmenu" en stimuleren dorpshuizen om bij te dragen aan culturele ontplooiing. Bij de sport doen wij dat bijvoorbeeld door middel van het ondersteunen van activiteiten op het gebied van sportkennismaking- en sportstimulering.

5.1.3 *Onderwijs*

Voor jongeren moet de school een veilige ontwikkelplaats zijn. Waar nodig ondersteunen wij scholen bij het gebruik van hun antipest programma's.

Met een positieve insteek willen wij bijdragen aan een positief beeld van diverse vormen en niveaus van praktijkgericht onderwijs. Wij willen de mogelijke schooltrajecten van alle jongeren en het beschikbare werk-/leeraanbod in beeld brengen en waar nodig daarover goede afspraken maken met het onderwijs.

Wij stimuleren het onderwijs om de overdracht van leerlingen tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs, en vervolgens de overdracht naar MBO, HBO en WO, goed vorm te geven.
Wij sturen door een goede uitvoering van de leerplichtwet en verbetering van de RMC-functie.
Bijvoorbeeld door preventieve maatregelen zoals het organiseren van een spreekuur op het voortgezet onderwijs in onze gemeente. Ook hechten wij waarde aan natuur- en milieueducatie op de basisscholen.

Met de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van Passend Onderwijs, worden de schoolbesturen regionaal verantwoordelijk voor het samen opstellen van een zorgplan (zorgplicht). De schoolbesturen van de Renkumse scholen zijn daarvoor met elkaar ingedeeld in de regio Arnhem.
Iedere school moet een zorgprofiel opstellen, waaruit duidelijk wordt hoe zij met leerlingen omgaan die extra aandacht nodig hebben.
Alle zorgprofielen bij elkaar opgeteld (afgestemd) binnen het samenwerkingsverband van de schoolbesturen, vormen het zorgplan. Het totaal van deze zorgprofielen moet leiden tot een dekkend onderwijs- en zorgaanbod voor alle leerlingen.

- *Zorg in en rond het onderwijs*

Wij willen dat alle jongeren hun talenten kunnen ontwikkelen, ook als er zich gedurende hun ontwikkeling problemen voordoen op sociaal-emotioneel gebied. Van scholen vragen wij de ontwikkeling van kinderen systematisch te volgen, tijdig ondersteuning te geven, en indien nodig externe zorg in te schakelen om ernstigere problemen te voorkomen.

De basis van de onderwijs-zorgstructuur is een goed functionerende interne zorgstructuur van de school. Daarnaast moet de school gebruik kunnen maken van externe zorg en collectieve preventie programma's.

In de gemeente Renkum is er voor de leeftijdsgroepen 0 - 12 en 12 - 23 jaar een gemeentebreed zorgnetwerk(ZAT⁷). Daarnaast zijn er extern schoolgebonden ZAT's in de scholen voor voortgezet- en middelbaar onderwijs in de regio. Het ZAT biedt de leerling en de school ondersteuning wanneer de problemen van een leerling de schoolinterne zorg overschrijden. Daarbij zijn de ZAT's weer verbonden aan het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).

- *De functie van de Lokale Educatieve Agenda*

Het realiseren van deze sluitende onderwijs-zorgstructuur wordt mede vormgegeven binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Gemeente, schoolbesturen en besturen van kinderopvang/peuterspeelzalen nemen, ieder vanuit hun eigen competentie, deel aan de verschillende overleggen, die tot doel hebben om tot gezamenlijk gedragen afspraken te komen over diverse onderwerpen die onderwijs direct of indirect raken.

Om tot werkbare afspraken te kunnen komen kent de LEA drie overlegvormen die de gemeente initieert en faciliteert. Deze overleggen vinden plaats tussen de vaste overlegpartners, waarbij afhankelijk van de onderwerpen die aan de orde zijn, ook andere partners uit het jeugdveld deelnemen. De vaste overleggroepen zijn als volgt ingedeeld:

- VVE-tafel: aan dit overleg nemen deel kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheek, logopedie en consultatiebureau.
- Directeurenoverleg: aan dit overleg nemen alle directeuren van het basisonderwijs deel en de vertegenwoordigers van de onderbouw van het VO. Afhankelijk van de agenda nemen bijvoorbeeld politie, leerplicht, coördinator CJG, bibliotheek of sportfederatie deel.
- Besturenoverleg: hieraan nemen schoolbesturen en de wethouder onderwijs deel. Op de agenda staan onder andere onderwijshuisvesting, passend onderwijs, segregatie, voor- en vroegschoolse educatie. Indien nodig kunnen de besturen van de kinderopvang eveneens aanschuiven.

⁷ Het ZAT is multidisciplinair overleg waar de afstemming en samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg plaatsvindt om kinderen sneller, beter en afgestemde zorg te kunnen bieden. Daarnaast zijn de ZAT's van belang voor de voorbereiding van integraal indiceren voor onderwijs en jeugdzorg.

- *Voor en vroegschoolse educatie (VVE)*

VVE heeft primair tot doel om peuters van 2 tot 4 jaar en kleuters van 4 tot 6 jaar die mogelijk risico lopen op onderwijsachterstanden (doelgroepkinderen), op te sporen en een stimulerend aanbod te bieden. Maar VVE biedt meer dan dat. Het volgen van een goed programma op de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf, draagt bij aan een goede start in groep 1 van het basisonderwijs. Aansluitend draagt het bij aan een verdere succesvolle schoolloopbaan waardoor de kans op schooluitval later in de schoolcarrière wordt verlaagd.

Daarom stimuleren wij het gebruik van erkende VVE programma's. Deze programma's zijn gericht op taal- en denkontwikkeling, motorische en creatieve ontwikkeling en persoonlijke en sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast wordt toegewerkt naar een leerling/kindvolgsysteem.

De leer gerelateerde gegevens uit dit volgsysteem zijn bedoeld voor een goede overdracht van het kind naar het vervolgonderwijs.

- *Natuur, milieu en duurzaamheid*

Kennis van en waardering voor natuur- en milieuaspecten, stimuleren jongeren te komen tot een duurzaam gedrag. Wij vinden het belangrijk dat jongeren vroegtijdig hun directe leefomgeving ontdekken en dat zij beseffen welke invloed hun eigen handelen heeft op die directe leefomgeving. Door te werken vanuit het gedachtegoed van meervoudige intelligentie worden jongeren aangespoord met hun eigen talenten te kijken naar de wereld om hen heen. Wij faciliteren en ondersteunen binnenschoolse natuur- en milieueducatie dat zich vooral richt op jongeren in de leeftijd van 4 – 12 jaar.

5.1.4 *Speerpunten*

- a. Stimuleren van kwalitatief goed onderwijsaanbod van 2 tot 23 jaar
- b. Bevorderen behalen van een startkwalificatie en voorkomen voortijdig schoolverlaten
- c. Aandacht voor de bereikbaarheid van onderwijsvoorzieningen voor leerlingen met een fysieke en/of mentale beperking
- d. Vergroten van de kennis over natuur en milieu van jongeren
- e. Stimuleren van talentontwikkeling bij kinderen en jongeren op het gebied van sport, kunst en cultuur.
- f. Stimuleren van leesbevordering en voorkomen van taalachterstand (terugdringen laaggeletterdheid)

5.2 **Ontmoeten en meedoen**

Jongeren hebben een veilige en uitdagende woon- en leefomgeving nodig. Een omgeving waarin zij de mogelijkheid hebben elkaar te ontmoeten en waarin zij uitgedaagd worden tot deelnemen aan de maatschappij. Investeren in voorzieningen voor vrijetijdsbesteding komt ten goede aan de ontwikkeling van jongeren. De maatschappij wordt gevormd door iedere participerende leeftijdsgroep, van jong tot oud. Betrokkenheid en ontmoeting tussen de generaties is dan ook belangrijk, want samen geven zij vorm aan het opgroei en ontwikkelingsklimaat.

Welke activiteiten jongeren in hun vrije tijd kiezen is verschillend per individu, leeftijd, sekse, etniciteit en woonomgeving. Voor de jongste groep zijn buitenspelen in de woonomgeving, spelen bij vriendjes, en sport of muziekles de belangrijkste activiteiten.

De oudere leeftijdsgroep gebruikt internet en mobieltjes als toegang tot informatie, het leggen van contacten en voor ontspanning. Daarnaast gaan zij in hun vrije tijd graag uit, winkelen en hangen rond. Vrienden ontmoeten en samen iets doen, staat daarbij centraal.

5.2.1 *Wat doen wij om ontmoeten en meedoen te bevorderen*

De gemeente wil verantwoordelijk zijn voor een goed voorzieningenniveau, maar kan dat niet zonder medeverantwoordelijkheid van de burgers: jong en oud.

Wij doen daarom een beroep op de betrokkenheid van de burgers, zodat sociale samenhang, gemeenschapszin, vertrouwen en solidariteit, een plaats krijgen in onze samenleving. Bij een vraag om voorzieningen of bij problemen, zal steeds aan ouderen en jongeren de vraag gesteld worden: hoe kun je zelf bijdragen aan de oplossing? De inzet van professionals is gericht op het ondersteunen van deze aanwezige kracht en biedt hulp waar die kracht tekort schiet.

Veel organisaties en verenigingen verzorgen activiteiten en bieden voorzieningen waarin ook de gemeente investeert.

5.2.2 Speel en ontmoetingsplekken in de wijken

Veilige en leefbare wijken waar jongeren kunnen opgroeien staan centraal. Voor de jongste groep is de wijk de plek waar ze wonen, naar school gaan en op straat spelen met vrienden. Vanaf 12 jaar wordt de leefomgeving groter en speelt het leven zich steeds meer af buiten de eigen wijk. Wij willen voor de jongste groep speelplekken met uitdaging (natuurlijk spelen) op wijkniveau realiseren. Speelplekken waar kinderen kind kunnen zijn, die veilig en toegankelijk zijn.

Voor de oudere groepen willen wij in ieder dorp een 'inloop' voor jongeren realiseren en faciliteren. In welke vorm en met welk doel zal op maat moeten worden geformuleerd. Met omwonende van plekken waar overlast wordt ervaren, willen wij in gesprek gaan om te verkennen waar de grenzen liggen en hen betrekken bij mogelijke oplossingen.

Lekker 'hangen' op daarvoor geschikte plekken kan wel, maar overlast veroorzaken niet. Hierbij is de samenwerking met de partners in de aanpak van overlast van groot belang namelijk die tussen politie, jongerenwerk, gemeente en veiligheidshuis en de overige partners.

Het speelruimtebeleidsplan is voor de uitwerking van bovengenoemde uitgangspunten richtinggevend. De gemeente neemt hierin de regierol om zo in onderling overleg met diverse partners tot een gedifferentieerd aanbod te komen.

5.2.3 ⁸ Jongerenwerk

Het doel van de inzet van het jongerenwerk is de mogelijkheden voor jongeren te vergroten door het bieden van participatiemogelijkheden en informatie. Daarnaast heeft het jongerenwerk een belangrijke rol in het signaleren van risicogedrag en het coachen van jongerengroepen. Hiermee draagt het jongerenwerk bij aan het opgroei en ontwikkelingklimaat.

De gemeente faciliteert het jongerenwerk bij het organiseren van allerlei activiteiten voor jongeren, maar biedt ook ondersteuning en begeleiding aan organisaties en verenigingen binnen het vrijwillige jeugdwerk.

Het huidige jongerenwerk is voor alle jongeren van 10-23 jaar in de gemeente Renkum. Het jongerenwerk is actief in de kernen maar beschikt ook over jongerencentra. Een deel van de activiteiten vindt plaats in één van de jongerencentra, maar een ander deel elders: op straat, bij ouders of buurtbewoners thuis of bij een instelling die voor jongeren actief is.

5.2.4 Verenigingen

Verenigingen en organisaties op het terrein van vrije tijdsbesteding, sport en cultuur leveren een belangrijk aandeel van het activiteitenaanbod voor jongeren. Renkum kent een rijk verenigingsleven. De vele vrijwilligers die daarbij werkzaam zijn dragen bij aan het opgroei- en opvoedklimaat in de gemeente.

Wij stimuleren jongeren om deel te nemen aan de verenigingsactiviteiten, ook de kwetsbare jongeren. Daarom stimuleren en faciliteren wij de toerusting, deskundigheidsbevordering en begeleiding van het vrijwillige kader. We initiëren de samenwerking tussen onderwijs en verenigingen in de uitwisseling van signalen en expertise over de begeleiding van jongeren met 'ander' gedrag, door de ontwikkeling van afspraken over overdracht van zorg tussen onderwijs en verenigingen. Daarbij moet worden voorkomen dat jongeren een stigma van zorg met zich meedragen.

⁸ Onderzoek jongerenwerk 2011

5.2.5 *Minimabeleid*

Jongeren moeten kunnen deelnemen aan de samenleving en gebruik kunnen maken van de aanwezige voorzieningen om gezond op te groeien en hun talenten te ontplooiën. Armoede in het gezin kan dit belemmeren. Armoede heeft vaak meerdere oorzaken en daarom is uitsluitend financiële ondersteuning niet voldoende. Door middel van het gemeentelijk minimabeleid willen wij samen met de maatschappelijke organisatie en instellingen de gevolgen van armoede voor jongeren opheffen.

5.2.6 *Buitenschoolse opvang*

Buiten- of naschoolse opvang (BSO) is een verzamelnaam voor alle professionele opvang voor schoolgaande jongeren (4 tot 13 jaar), buiten de schooltijden. Jongeren kunnen er zowel binnen als buiten spelen. In sommige gevallen kan er gebruik gemaakt worden van sportaccommodaties. De gemeente werkt zoveel mogelijk mee aan verzoeken van aanbieders van BSO die een aanbod willen realiseren op een sportaccommodatie. Hiertoe is in 2010 beleid vastgesteld.

5.2.7 *Vrijwilligerswerk en maatschappelijke stage*

Vrijwilligerswerk is ook voor jongeren een belangrijke mogelijkheid om te participeren in de maatschappij, iets voor een ander te doen, maar ook ervaring op te doen en hun mogelijkheden te verkennen. Jongeren staan positief tegenover vrijwilligerswerk maar hebben een negatief beeld over wat vrijwilligerswerk van hen vraagt aan tijd. Daardoor wordt vrijwilligerswerk gezien als iets voor oudere mensen met een baan. Een keer een klusje doen voor familie of bureaus (informele hulp) zien zij niet als vrijwilligerswerk. Ook willen zij wel kortdurende vrijwilligerswerk doen.

Wij willen stimuleren dat jongeren vrijwilligerswerk doen. Het vrijwilligerswerk moet dan wel aansluiten op de wensen en de agenda van jongeren. Wij stimuleren het vrijwilligerswerk door jongeren, door het geven van de informatie over aantrekkelijk vrijwilligerswerk voor jongeren meer onder de aandacht te brengen. Wij faciliteren de vrijwilligerscentrale om het vrijwilligerswerk door middel van advies en informatie te ondersteunen.

Maatschappelijke stage vinden jongeren een goed idee. Zij ervaren maatschappelijke stage als oriëntatie op onbekende activiteiten of leefwerelden. Leerlingen in het voortgezet onderwijs zijn vanaf september 2011 verplicht om maatschappelijke stages te volgen. Het is de bedoeling dat leerlingen tijdens hun studie in totaal 30 uur besteden aan de maatschappelijke stage. Zij kunnen zich inzetten voor een vrijwilligersorganisatie of een maatschappelijk project van een organisatie of bedrijf. De gemeenten heeft de taak om de vrijwillige inzet te ondersteunen. Als het de school of leerling zelf niet lukt een stageplaats te vinden, moet de leerling terecht kunnen bij een gemeentelijke 'makelfunctie'.

Wij blijven maatschappelijke stage, als opstap voor jongeren naar vrijwillige inzet, stimuleren. Wij faciliteren de vrijwilligerscentrale voor het coördineren van vraag en aanbod op het gebied van maatschappelijke stages.

5.2.8 *Werken*

Werk is belangrijk om maatschappelijk te participeren en een zelfstandige toekomst op te bouwen. Voorkomen moet worden dat jongeren zonder diploma of zonder werkervaring thuis zitten. Ook de landelijke wetgeving is daar op gericht. De Wet Investeren Jongeren (WIJ) bepaalt dat alle jongeren tot 27 jaar een opleiding volgen of werken. Jongeren die geen baan hebben kunnen geen inkomensvoorziening aanvragen, maar krijgen een werk/leeraanbod. Ook hulp, begeleiding en vrijwilligerswerk kunnen daarvan deel uitmaken. Dit geldt ook voor jongeren van 16 en 17 jaar die geen scholing volgen en minder dan 16 uur per week werken. Deze groep jongeren valt wel onder de kwalificatieplicht. Voor jonggehandicapten is vooralsnog ondersteuning via de Wet Wajong mogelijk. De gemeente Renkum kent relatief veel jongeren met een Wajong uitkering. Dit heeft te maken met het feit dat er in gemeente Renkum instellingen gevestigd zijn zoals het Dr Leo Kannerhuis en GGZ Gelderse Pro Persona.

Het rijk is voornemens één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt te ontwikkelen, die de WWB, Wajong en Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) hervormt: de Wet werken naar vermogen. Deze wet gaat uit van een wettelijke plicht tot tegenprestatie naar vermogen. De uitvoering van de wet wordt overgeheveld naar gemeenten, vanuit de vooronderstelling dat gemeenten meer mensen kunnen laten participeren, budgetten gericht en effectiever kunnen inzetten om zo de bezuinigingen van rijkswege op te kunnen vangen.

Wij willen zoveel mogelijk jongeren zicht op werk of stage bieden. Dat kunnen wij niet alleen; wij willen hiervoor samenwerken met werkgevers en maatschappelijke partners.

5.2.9 Jongerenhuisvesting

Als jongeren zelfstandig willen gaan wonen is het vinden van betaalbare woonruimte niet eenvoudig. De gemeente kan hiervoor geen sluitende oplossingen bieden. Wij zetten wel in om met de lokale partijen afspraken te maken over het realiseren van voldoende huisvesting voor jongeren en starters.

5.2.10 Mobiliteit en veiligheid

In het leven van jongeren speelt mobiliteit een belangrijke rol. Voor de jongste groep gaat het om veilige schoolroutes en veilige routes naar speelruimte, sportclubs en dergelijke binnen de wijk of kern.

Voor de oudere groep gaat het om vervoer tussen de kernen en naar omliggende gemeenten.

In het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (meerjaren-uitvoeringsprogramma) is concrete aandacht voor verkeerseducatie voor jeugd- en jongeren opgenomen, inclusief financiële middelen.

Veiligheid heeft betrekking op veiligheid in verkeer, veilige speeltoestellen etc. Maar veiligheid heeft ook betrekking op risicogedrag en het veroorzaken van overlast. Daarnaast is sociale cohesie en de betrokkenheid van alle burgers van invloed op de veiligheid.

Wij willen dat Renkum een veilige gemeente is en bevorderen dit met ons veiligheidsbeleid. Specifiek voor jongeren zetten we in op met verkeersveilige zones rond scholen en veilige routes naar speelvoorzieningen in de wijken en faciliteren we het jongerenwerk en ambulante jeugdhulpverlening om jongeren die risicogedrag vertonen te helpen een andere weg in te slaan. Wij zetten in op versterking van het maatschappelijk middenveld (professionele en vrijwillige organisaties die geen onderdeel van de overheid uitmaken) en de aanpak van overlastgevendende groepen jongeren, door invulling te geven aan het antidiscriminatiebeleid en lokaal preventiebeleid

5.2.11 Speerpunten

- a. Inzetten op een goede toegang tot de arbeidsmarkt voor jongeren
- b. Invoeren van een Renkum pas voor jongeren
- c. Voorlichting jongeren organiseren in het kader van schuldhulpverlening
- d. Stimuleren van ontmoeting en ontplooiing van jongeren binnen de jongerencentra en dorpshuizen
- e. Stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid en –ontplooiing van en bij jongeren
- f. Realiseren van voldoende huisvesting voor jongeren en starters met lokale partijen
- g. Stimuleren van kinderen en jongeren om deel te nemen aan verenigingsactiviteiten
- h. Stimuleren van veilige speelplekken voor kinderen op wijkniveau en ontspanning- en ontmoetingsplekken voor jongeren
- i. Inzetten op een verkeersveilige gemeente voor kinderen en jongeren
- j. Het betrekken van jongeren en hun organisatie bij beleidsvorming en het totstand brengen van voorzieningen voor de jeugd.

5.3. Gezond leven

Gezond leven is voor iedereen belangrijk maar voor jongeren is het des te belangrijker omdat tijdens het opgroeien de basis wordt gelegd voor het verdere leven. Ook de jongeren die we in Renkum spraken vinden gezond leven belangrijk. Daarbij denken ze allereerst aan gelukkig zijn en geen stress hebben, als belangrijke elementen. Sport en gezond eten behoren ook volgens jongeren tot een gezonde levenswijze.

5.3.1 *Wat doen we om gezond leven te bevorderen*

Het bestaande sportbeleid van de gemeente wordt de komende periode herijkt. Inzet van het beleid is jongeren stimuleren tot meer bewegen. Projecten in het kader van het lokaal gezondheidsbeleid voor jeugdigen zijn: terugdringen psychische problematiek bij jongeren, het bestrijden van overgewicht bij jeugd en matiging alcoholgebruik onder jongeren. Op basis van het regionaal projectplan matiging alcoholgebruik onder jongeren zijn de eerste interventies in gang gezet.

5.3.2 *Sport en bewegen*

Sport en bewegen dragen bij aan het voorkomen van overgewicht en het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Sport kan beoefend worden in verenigingsverband of in de sportschool, maar ook daarbuiten. Het sportbuurtwerk organiseert nu bijvoorbeeld de wijk sportinstuiven en voert de projecten Sport Extra en Trajectbegeleiding naar sportverenigingen gemeentebreed uit. Wij willen dat alle jongeren de mogelijkheid hebben om te sporten, in verenigingsverband of daarbuiten. De gemeente stimuleert daarom deelname aan sport en bewegen door middel van collectieve en individueel gerichte maatregelen. We stimuleren sportverenigingen om nieuw aanbod te ontwikkelen voor jongeren en meer vraaggericht te werken. Ook stimuleren wij de samenwerking tussen sportverenigingen, onderwijs en welzijnswerk tot de ontwikkeling van een gezamenlijk of aansluitend activiteiten aanbod op het terrein van sport en bewegen.

5.3.3 *Gezonde voeding*

Gezonde voeding is belangrijk voor een gezonde ontwikkeling. Gezond gewicht verkleint de kans op chronische ziekten op latere leeftijd, zoals hart- en vaatziekten, overgewicht of diabetes. Wij stimuleren de voorlichting over een gezonde leefstijl voor jongeren maar zeker ook voor ouders. Deze voorlichting vindt plaats op scholen, binnen het jongerenwerk, binnen de verenigingen en binnen het CJG.

5.3.4 *Terugdringen alcohol en drugsgebruik*

Alcohol is het meest gebruikte en meest wijdverbreide genotmiddel in Nederland. Onderzoeken wijzen uit dat alcoholgebruik door jongeren schadelijk is voor hun ontwikkeling en dat een grote groep jongeren nog steeds vroeg begint met het drinken van alcohol. Het druggebruik is in vergelijking met alcohol geringer, maar gebruik heeft voor de jongere vaak grote invloed op hun ontwikkeling. Wij willen het gebruik van alcohol en drugs terugdringen. Met preventieprogramma's zetten wij gezamenlijk met omliggende gemeenten in op: het gebruik voorkomen, uitstellen van het eerste gebruik, verminderen van gebruik en voorkomen van problematisch gebruik. Wij richten de voorlichting over gebruik van alcohol en drugs op jongeren, ouders en verzorgers van jongeren en ook op horecaondernemers en organisatoren van evenementen. Dat doen wij onder andere door voorlichting via het onderwijs, het jongerenwerk en het CJG. Zie hiervoor de speerpunten genoemd in de startnotie Nota Gezondheidsbeleid Regio Arnhem.

5.3.5 *Speerpunten*

- a. Preventieve activiteiten organiseren terugdringing gebruik alcohol en drugs onder jongeren
- b. Voorkomen en bestrijden van overgewicht bij kinderen en jongeren
- c. Inzetten op aanpak psychische problematiek jeugd
- d. Inzetten op voorlichting en informatie seksuele gezondheid jongeren
- e. Bevorderen sportparticipatie van kinderen en jongeren

-
- f. Terugdringen van achterstanden bij kinderen en jongeren door o.a. te investeren in sport en voorlichting

5.4. Opvoeden en jeugdzorg

Opvoeden levert soms vragen en onzekerheden op. Het is belangrijk dat ouders en opvoeders hun vragen ergens kunnen neerleggen, ook de gewone opvoedingsvragen. Met de juiste informatie of ondersteuning, gericht op de competenties van ouders, kunnen lichte problemen worden opgelost. Ook sociale steun in de eigen omgeving kan veel vragen oplossen en in een aantal gevallen is dan geen of alleen een lichte interventie van buitenaf nodig.

Wij realiseren ons dat ook bij een positieve benadering er kwetsbare jongeren zijn die specifieke aandacht nodig hebben. Wanneer zorg toch nodig is brengen we met de betrokken partijen in beeld welke vormen van zorg nodig zijn (maatwerk). Het Centrum Jeugd en Gezin zien wij daarbij als verbindingpunt van preventie en zorg.

5.4.1 Wat doen wij om opvoeden en jeugdzorg te bevorderen

De komende jaren wordt de jeugdzorg onder de verantwoordelijkheid van de gemeente gebracht. Bij deze decentralisatie is afstemming van de zorg vanuit het perspectief van de jongere en zijn directe omgeving uitgangspunt. Ook bij de interventies zal de insteek zijn de opvoeding niet over te nemen, maar zoveel mogelijk te versterken. Tevens wordt begeleiding na afsluiting van een intensief jeugdzorgtraject vormgegeven. Deze begeleiding moet voorkomen dat jongeren terugvallen in oude patronen. Voorbeelden van vormen van begeleiding zijn: begeleiding bij wonen, werken en leren, vrijetijdsbesteding, of het opbouwen van een sociaal netwerk.

Om deze nieuwe verantwoordelijkheid te kunnen nemen is samenwerking met regiogemeenten noodzakelijk. Om daarop zicht te krijgen, lopen momenteel in twee Gelderse regio's experimenten die betrekking hebben op 'Tweedelijns ambulante hulpverlening zonder indicatie'. De ervaringen uit deze experimenten worden meegenomen in de ontwikkeling van het lokale/regionale jeugdzorgbeleid.

5.4.2 Centrum voor Jeugd en gezin en opvoedingsondersteuning⁹

Het CJG helpt ouders en jeugd van 0 tot 23 jaar om samen problemen in de opvoeding aan te pakken, en organiseert desgewenst steun en hulp. Het CJG is er op gericht om, als het nodig is, zo vroeg mogelijk ondersteuning te bieden. Deze hulp wordt zoveel mogelijk rond het gezin, het CJG, de school en de kinderopvang georganiseerd. De opvoedingsondersteuning in de gemeente Renkum bestaat uit een samenhangend pakket met gedifferentieerd aanbod voor kinderen van 0 tot 16 jaar en hun ouders. Problematiek of dreigende problematiek wordt zoveel mogelijk binnen de gemeentelijke voorzieningen opgepakt met een doorgaande lijn naar jeugdzorgaanbod. Als de overname van de opvoeding toch nodig is, moet de besluitvorming over die overname en de kwaliteit van de zorg zorgvuldig plaatsvinden. Ook het aanbod jeugdgezondheidszorg (verantwoordelijkheid van de gemeente op basis van de Wet Publieke Gezondheid) is in samenhang met het aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning binnen het CJG ondergebracht. Binnen de BDU (brede doel uitkering) zijn in het kader van de jeugdgezondheidszorg middelen beschikbaar gesteld voor activiteiten gericht op prenatale voorlichting en er is voor gekozen om deze gelden risicogericht in te zetten. Zo legt de STMG prenatale huisbezoeken af op indicatie van verloskundige, huisarts of gynaecoloog. Hiermee wordt informatie gegeven over zwangerschap, de bevalling en de periode daarna voor aanstaande ouders. De komende periode gaat de overgang van jeugdzorg naar de gemeente voor het Centrum voor Jeugd en Gezin en de betrokken netwerkpartners, een belangrijke rol spelen. Het CJG vormt de spil bij preventieve activiteiten en het voorkómen van de zorgvraag. Vooruitlopend op de transitie van de jeugdzorg zullen wij met de betrokken partijen in beeld brengen welke jeugdigen nu gebruik maken van

⁹ Projectplan Opvoedingsondersteuning "nieuwe stijl" in het Centrum voor jeugd en gezin van de gemeente Renkum

jeugdzorg en welke vorm van jeugdzorg dat is. Op basis van dit onderzoek moet het beeld worden gevormd welke vormen van zorg nodig zijn en hoe dit kan worden georganiseerd op lokaal- of op intergemeentelijk niveau.

5.4.3 *Netwerkbenadering en casuïstieknetwerken*

Ons beleid is gericht op een efficiënt werkend netwerk gericht op de vraag of problematiek van ouders en jongeren met betrekking tot advies en hulp. Om dit te realiseren is samenwerking van zorg in multidisciplinaire netwerken noodzakelijk.

Bij netwerkbenadering gaat het om samenwerking van professionals vanuit diverse invalshoeken bij een zorgvraag van een jongere en zijn gezinssysteem. Hierbij worden samenwerkingsafspraken met een gezamenlijk doel en verplichtende karakter gemaakt. Steekwoorden hierbij zijn: taakafbakening – capaciteitsplanning – prestatieafspraken.

Het maken van deze afspraken vindt voornamelijk plaats in het CJG.

In Renkum zijn verschillende netwerken georganiseerd voor multidisciplinaire probleemanalyse, advies en afstemming van de zorg. Deze netwerken zijn georganiseerd op leeftijdsfase en soms op problematiek. Uit de recente evaluatie van de bestaande netwerken blijkt dat door de samenwerking in deze netwerken de instellingen elkaar beter hebben leren kennen. Daarnaast is gebleken dat er meer aandacht nodig is voor de schakelmomenten ofwel de verschillende levensfasen, bijvoorbeeld de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs.

In het kader van de verdere ontwikkeling van het CJG en de transitie van de jeugdzorg is de bestaande netwerkstructuur geanalyseerd en beoordeeld op samenstelling, doelstelling en werkwijze. Op basis van de analyse is een efficiënte en dekkende netwerkstructuur ontwikkeld waarin:

- gezamenlijk vormgegeven wordt aan het lokale aanbod opvoedings- en ontwikkelingsondersteuning;
- de inspanningen om jongeren en hun ouders te ondersteunen wordt afgestemd en dubbele besprekingen en onduidelijkheid over wie wat biedt aan een jongere of gezin wordt voorkomen;
- de coördinatie van de zorg die vanuit verschillende invalshoeken nodig is, helder is;
- de aansluiting op het veiligheidshuis is gerealiseerd.

5.4.4 *Opgroei-informatie en steun voor jongeren*

Opvoedinformatie is een belangrijke functie van het CJG. Advies en informatie voor jongeren vanaf 14 jaar stelt specifieke eisen. Het gaat daarbij om de inhoud van de informatie, de wijze waarop de informatie wordt vormgegeven en de wijze waarop de informatie ontsloten wordt. De informatie en adviesfunctie in direct contact met jongeren wordt door het jongerenwerk vormgegeven. Wij geven deze informatie en adviesfunctie voor jongeren vanaf ongeveer 14 jaar, digitaal vorm met de website 'Jong in Renkum'.

Wij nemen het initiatief om de dialoog tussen ouderen en jongeren te verbeteren, waarbij ze ook leren elkaar aan te spreken.

5.4.5 *Peuterspeelzalen en kinderdagopvang (voorschoolse voorzieningen)*

Voorschoolse voorzieningen leveren waardevolle bijdragen aan de ontwikkeling van jonge kinderen. De voorschoolse voorziening biedt een omgeving waarin het kind zich thuis voelt en waarin het zich spelenderwijs ontwikkelt en groeit in de verschillende ontwikkelingsgebieden. Voor kinderen die meer risico lopen op onderwijsachterstanden kan gebruik van een voorschoolse voorziening een beschermende factor bieden. In deze omgeving kan het kind positieve ervaringen opdoen, uitdagingen aangaan en zich optrekken aan andere kinderen.

In de gemeente Renkum zijn zowel peuterspeelzalen als kinderdagopvangvoorzieningen. Wij faciliteren het peuterspeelzaalwerk en dragen, conform de wet, zorg voor de kwaliteitscontrole op de voorschoolse voorzieningen. Wij stimuleren het gebruik van erkende VVE-programma's in de kinderopvang en het basisonderwijs in het kader van de doorgaande leerlijn. Daarnaast bevorderen wij de samenwerking tussen peuterspeelzalen, kinderopvangvoorzieningen, verenigingen en scholen voor basisonderwijs.

5.4.6 Kwetsbare groepen jongeren

Voor kwetsbare jongeren moet extra aandacht besteed worden aan het signaleren, de begeleiding en het bieden van passende hulp waarin de scholen een belangrijke rol spelen. Uit de inventarisatie en interviews in Renkum zijn hierbij nadrukkelijk tienermoeders en Wajongers genoemd. De problematiek van risicojongeren is vaak gemeentegrens overstijgend, daarom onderzoeken we de mogelijkheid om dit vraagstuk in samenwerking met de regiogemeenten aan te pakken.

5.4.7 Veiligheidshuis

Ook met een goed werkend opgroei- en ontwikkelingsklimaat zal een klein percentage jongeren problemen veroorzaken en zelfs met justitie in aanraking komen. Om de terugkeer van deze jongeren in de maatschappij goed te begeleiden en te voorkomen dat de jongere opnieuw in de fout gaat, zijn in heel Nederland regionale Veiligheidshuizen ingericht. Momenteel worden de veiligheidshuizen nog bekostigd met geld van het ministerie en de provincies.

Binnen het Veiligheidshuis vindt de samenwerking, gericht op het oplossen van problemen die een negatieve invloed hebben op de sociale veiligheid, plaats tussen organisaties en professionals.

Het Veiligheidshuis richt zich op preventie van criminaliteit en overlast en op het kanaliseren van problemen richting repressie voor de doelgroepen veelplegers, ex gedetineerden, risicojeugd en daders en slachtoffers van huiselijk geweld. In het kader van signalering risicojeugd wordt in Gelderland door de politie de methodiek Pro-kid ingevoerd. Pro-kid is een signaleringsmethodiek waarmee de politie jeugdigen van 0 tot 12 jaar waarmee zij in contact komt registreert en onderverdeelt in risicocategorieën. De gemeente Renkum is aangesloten bij het Veiligheidshuis West Veluwe Vallei.

Het doel is om criminaliteit en maatschappelijk probleemgedrag terug te dringen door de aanpak vanuit straf en vanuit zorg te verbinden. Voor wat betreft de risicojeugd wordt er dan ook ingezet op aansluiting van de lokale zorgstructuren jeugd op het veiligheidshuis. De rijksoverheid heeft een landelijke verdeling gemaakt voor veiligheidsregio's. Voor de gemeente Renkum betekent dit dat zij voor zorg (Arnhem) en straf (Ede) in verschillende bestuurlijke regio's is ingedeeld. Mede door de verschillende werkwijzen levert dit een knelpunt op in de afstemming. In de verschillende bestuurlijke overleggen maar ook in het kader van de transformatie van de jeugdzorg vraagt dit om oplossing. Het rijk is hierin leidend.

5.4.8 Speerpunten

- a. Realiseren van een sluitend vangnet waardoor er geen kinderen en jongeren met problemen buiten beeld van hulpverlenende instanties zijn door met partners in het jeugdbeleid afspraken te maken over signalering, melding en coördinatie.
- b. Betere ondersteuning dicht bij huis: optimaliseren van zorg en ondersteuning voor ouders en kinderen met vraagstukken rond opvoeden en opgroeien
- c. Organiseren van goede afstemming van preventie en lichte hulpverlening dicht bij huis tot gedwongen hulpverlening in het kader van de transformatie van de jeugdzorg. In de hulpverlening wordt uitgegaan van eigen kracht en verantwoordelijkheid van gezinnen. Scholen zijn een belangrijke vindplaats binnen het CJG.
- d. Realiseren van een samenhangende aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
- e. Inzetten op passende opvang voor kinderen in de vorm van kinderdagverblijf en buitenschoolse opvang
- f. Voorkomen en bestrijden van hinderlijke, overlastgevende, en criminele groepen door gezamenlijke aanpak met jongerenwerk, politie, veiligheidshuis, gemeente en overige partners

Bijlage: Verklaring afkortingen

AMV	Algemeen Maatschappelijk Werk
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BDU	Brede Doel Uitkering
BSO	Buiten Schoolse Opvang
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
Emovo	Elektronische Monitor en Voorlichting
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
JOP	Jongeren Ontmoetings Plek
KDV	Kinderdagverblijf
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LVG	Licht verstandelijk gehandicapten
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MO Groep	Maatschappelijk Ondernemersgroep
NJR	Nederlandse Jeugdraad
OCW	Onderwijs Cultuur en Wetenschap
PSZ	Peuterspeelzaal
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
STMG	Stichting Thuiszorg midden Gelderland
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VSV	Voortijdig school verlaters
VVE	Vroeg en Voorschoolse Educatie
VWS	Volksgesondheid Welzijn en Sport
WAJONG	Wet Arbeidsongeschiktheid Jongeren
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
Wjg	Wet op de Jeugdzorg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WO	Wetenschappelijk Onderwijs
Wpg	Wet Publieke Gezondheid
Wpo	Wet Primair Onderwijs
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
ZAT	Zorg Advies Team